

To in ono.

Koncerti „Glasbene Matice“.

Pri koncertu dne 14. marca so bile na sporedu sledeče izključno slovanske skladbe: M. Hipolitov-Ivanova „Iveria“, suita za orkester v štirih stavkih (Introdukcija, Berceuse, Danse Lesghine in Marche Georgienne); V. Parmova „Poslednja noč“ in A. Lajovčeva „Serenada“, pesmi za tenor, prva s klavirskim, druga z orkesterskim spremljanjem; P. J. Čajkovskega koncert za klavir s spremljanjem orkestra v b-molu (I. Allegro non troppo e molto maestoso, II. Andantino semplice, III. Allegro con fuoco) in K. Bendlov „Švanda dudak“, narodna pravljica po besedah Jar. Vrchlickega za soli, mešani zbor in orkester.

Uspeh koncerta: prav dober. Zopet smo imeli priliko slišati samostojno nastopajoči orkester „Slovenske Filharmonije“, ki je pod vodstvom kapelnika g. Talicha fino, točno in gorko proizvajal Ivanovo suito, elektriziral poslušalce ter dosegel zopet popoln uspeh. Ta suita je izredno zanimiva. Njen avtor, ruski skladatelj M. Hipolitov-Ivanov, od l. 1899. kapelnik privatne opere v Moskvi, ji je napisal tudi pojasnilo. V tem pove, da so mu kot glasbeni material za suito služile le narodne gruzinske (iverijske) teme. V vsakem stavku je porabil po eno temo: v prvem starinsko pesem, znano pod imenom „Plač (tožba) carjevine Katevane“, v drugem eno najbolj razširjenih narodnih pesmi „Ob zibeli“, v tretjem neko v Kahetiji zelo udomačeno plesno pesem in v četrtem stavku mu je služila kot tema neka gruzinska koračnica. — Vse te lepe teme je nadarjeni in duhoviti skladatelj spretno obdelal in jih docela izčrpal. Vsa skladba napravi na poslušalca najboljši vtis, je lahko umljiva in hkrati efektivna. Izvrstno učinkujejo kontrasti med posameznimi stavki. Globoka in neutolažljiva bol preveva prvi stavek, iz drugega vejata sama ljubeznivost in prijaznost, lezginski ples pa ima nekaj silnega in strastnega, nekaj res barbarskega v sebi; koračnica je zopet bolj mirna, slovesna in mogočna. Mislim, da je tudi slovensko občinstvo sploh bilo s to skladbo zelo zadovoljno in da pričakuje od „Glasbene Matice“ oziroma „Slovenske Filharmonije“ še nadaljnjih podobnih slovanskih skladb. Drugo, kar nas je pri tem koncertu zanimalo, je bil Cammarotov nastop. No, je pač Cammarota pevec in umetnik, da mu je malo enakih. Kako domač, siguran in brez vsake afektiranosti je že njegov nastop! In glas njegov! Kako voljan in brez vse trdote, kako čisto in polno doneč! In kako ga ima v oblasti! Kar igra se ž njim. Njega poslušati je užitek. Najbolj nam je ugajal v Parmovi „Poslednji noči“, ki je vsekako za dobrega tenorista kaj hvaležna skladba, tudi samaposebi ena najlepših Parmovih. Tudi v „Švandu dudaku“ se je prav dobro razvil. Manj prilike mu je nudila Lajovčeva „Serenada“, ki jo je pa tudi dosti dobro predaval.

O Lajovčevih samospevih moram reči, da so za sedanji glasbeni nivo na Slovenskem še nekoliko preumetni, nekoliko prekomplicirani, nekoliko težko prebavljivi. Visoko cenim g. Lajovca kot skladatelja. Težko bo najti med slovenskimi skladatelji, starejšimi in mlajšimi, katerega, ki bi tako obvladal moderno glasbeno tehniko in kot harmonik bil tolikanj napreden kakor je ravno Lajovic. Pa vkljub temu si ga drznem prijateljsko in dobrohotno opozoriti, naj se vendar nekoliko brzda v melodičnem oziru in tudi sicer naj blagovoli nekoliko upoštevati realne razmere. Če si sam zase pojem in

igram njegove samospeve iz „Novih Akordov“ in druge, izdane v samostojnih izdajah, me navadno zelo zadovolje; v zadnjem koncertu me pa njegova serenada z orkesterskim spremljanjem ni popolnoma. Ta skladba ima tudi svoje izredne, lepe harmonične in modulatorične poteze, a je glede melodije nekoliko razkosana in na nekaterih mestih je orkester malo premočan.

Gospodična Vida Prelesnikova, naša rojakinja, sedaj še konservatoristinja v Pragi, je ob svojem prvem nastopu v Ljubljani pokazala prav lepe zmožnosti. Pridobila si je že precejšnjo tehnično spretnost in pokazala, da se zna tudi s primernim čutom vglobiti v skladbo, ki jo proizvaja. V celoti in podrobnostih krasni koncert Čajkovskega je izborno proizvajala. Njen prvi večji nastop na domačih tleh, ki se je najboljše obnesel, in njeno resno stremljenje, ki ga kaže v svoji stroki, nas navdajata z veselim upanjem, da bo kot pianistinja-umetnica delala Slovincem čast.

Ne majhen užitek nam je napravil še končni „Švanda dudak“, v katerem zaslužijo vsi sodelujoči: pevovodja g. Hubad, zbor in solisti (poleg g. Cammarota tudi še domači moči, g. Križaj in gdč. Boletova) vso pohvalo. — Če se bo v tej sezoni vršil še kak koncert „Glasbene Matice“, bi toplo priporočal, da se po možnosti proizvajajo takrat v večji množini domače skladbe, te pa kakršne koli. Sploh bo najboljše držati se tega principa, da naj nudijo koncerti vsakovrstnih skladb. Kar je dobro, bodisi domače ali tuje, naj pride polagoma na vrsto. Proizvajanje bodi vselej kar mogoče najboljše, istotako se pa tudi slavno občinstvo rado odziva in prihaja polnoštevilno h koncertom!

Stanko Premrl.

6060

Prof. August Bělohoubek, češki učenjak in kemik, je umrl po dolgi bolezni v Slupu na Češkem. Prof. dr. Bělohoubek se je porodil l. 1847. v Jeřicah; bil je prej asistent pri učni stolici farmakologije, farmakognozije in sodnijske kemije na praški univerzi; l. 1905. je bil imenovan za rednega profesorja teh strok. Spisal je celo vrsto raznih strokovnih spisov v jeziku češkem, nemškem, danskem, francoskem in ruskem... Prof. Bělohoubek je z umrlim dvornim svetovalcem Gintlom preiskal v novem češkem kemičnem zavodu v znanem procesu več nego 450 ponarejenih plemenitaskih diplom. V zadnjih 20 letih je preiskal v svojem laboratoriju nad 1000 sodnijskih slučajev. Dr. Bělohoubek je posvetil vse svoje življenje temeljitemu znanstvenemu delu, po katerem je bil znan ne le doma, ampak tudi v tujini.

Dr. Anton vitez Randa. Pravniški oddelek staroslavne praške češke univerze je obhajal pomembno petdesetletnico; nje slavní profesor, imenitni učenjak svetovnega imena, dr. Anton vitez Randa je dosegel pred 50 leti pravniški doktorat. Dr. Randa je sloveč pravniški strokovnjak, ki je vzgojil profesorski zbor vsega sedanjega pravniškega oddelka češke univerze. Randa se je porodil 8. julija l. 1834. v Bistrici nad H.; študiral je v Pragi, kjer se je l. 1861. habilitiral kot docent avstrijskega civilnega prava. Ko se je praška univerza razdelila na češko in nemško, prešel je l. 1882. na češko univerzo. Svojo znanstveno delavnost je začel takoj pri nastopu svojega učiteljskega poklica in kakor skoraj vsi odlični češki učenjaki je izpočetka pisal svoje spise v nemškem jeziku. Z nemško pisanim delom je po-